

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 22.9.2006
COM(2006) 232 galīgā redakcija

2006/0086 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVAI

ar ko izveido pamatnostādnes augsnes aizsardzībai un groza Direktīvu 2004/35/EK

(iesniegusi Komisija)

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1) PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

- **Priekšlikuma pamatojums un mērķi**

Augsne būtībā ir neatjaunojams resurss un ļoti dinamiska sistēma, kas veic daudzas funkcijas un nodrošina iespējas, kas ir ļoti svarīgas cilvēku darbībai un ekosistēmu saglabāšanai. Pieejamā informācija liecina, ka pēdējās desmitgadēs ievērojami pieauguši augsnes degradācijas procesi un ir pierādījumi tam, ka tie aizvien pieaug, ja netiks veikta nekāda darbība.

Lai gan Kopienas *acquis* ir paredzēti augsnes aizsardzības noteikumi, nav īpašu Kopienas tiesību aktu augsnes aizsardzībai. Šis priekšlikums ir paredzēts, lai to novērstu, un tā mērķis ir izstrādāt kopēju stratēģiju augsnes aizsardzībai un ilgtspējīgam izmantojumam, pamatojoties uz principu integrēt ar augsni saistītos jautājumus pārējos politikas virzienos, saglabājot augsnes funkcijas ilgtspējīga izmantojuma kontekstā, novēršot augsnes apdraudējumus un mazinot to ietekmi, kā arī atjaunojot degradēto augsni tiktāl, lai to varētu izmantot tagad un apstiprināt tās izmantojumu nākotnē.

- **Vispārīgais konteksts**

Visā Kopienā augsni aizvien vairāk nelabvēlīgi ietekmē cilvēku darbības izraisīta vai pastiprināta ietekme, piemēram, neatbilstoša lauksaimniecības un mežsaimniecības prakse, rūpnieciskā darbība, tūrisms vai pilsētu attīstība. Šīs darbības mazina augsnes spēju pilnībā nodrošināt tās dažādās būtiskās funkcijas. Augsne ir Kopienas resurss, kura saglabāšana ir nozīmīga visas Kopienas interesēs, un, lai gan tā galvenokārt ir privātīpašums, neizdošanās to pasargāt nelabvēlīgi ietekmēs ilgtspējību un ilgtermiņa konkurētspēju Eiropā. Turklāt augsnes degradācija ievērojami ietekmē citas Kopienas kopēju interešu jomas, piemēram, ūdens resursus, cilvēku veselību, klimata pārmaiņas, dabas un bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un pārtikas nekaitīgumu.

Lēmumā Nr. 1600/2002/EK, ar ko nosaka Sesto Kopienas rīcības programmu vides jomā, ietverts mērķis aizsargāt dabas resursus un veicināt ilgtspējīgu augsnes izmantojumu. Saskaņā ar to Kopiena ir apņēmusies pieņemt tematisko stratēģiju augsnes aizsardzībai, lai pārtrauktu augsnes degradāciju un lai augsnes degradācijas tendenci vērstu pretējā virzienā.

Komisija tās 2002. gada Paziņojumā „Par tematisko stratēģiju augsnes aizsardzībai” (COM(2002) 179) raksturoja astoņus būtiskākos apdraudējumus augsnēm ES. Tie ir: erozija, organisko vielu satura samazināšanās, piesārņojums, sāļu uzkrāšanās augsnē, zemes sēšanās, augsnes bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, zemes sablīvēšanās, nogrūvumi un plūdi.

- **Spēkā esošie noteikumi priekšlikuma jomā**

Uz augsni līdz šim nav bijusi attiecināta īpaša Kopienas līmeņa aizsardzības politika. Daži augsnes aizsardzības aspekti izklaidētā veidā ietverti *acquis*, tādējādi dažādi Kopienas politikas virzieni var sniegt ieguldījumu augsnes aizsardzībā. Šis ir gadījums, kad esošajos Kopienas vides tiesību aktos ir daudzi noteikumi attiecībā uz tādām

jomām kā ūdens, atkritumi, ķīmiskās vielas, rūpniecības piesārņojuma novēršana, dabas aizsardzība un pesticīdi. Lauksaimniecībā izmantojamo augšņu stāvokļa pozitīvu ietekmi var nodrošināt, ieviešot savstarpēji atbilstošas prasības, kas saistītas ar lauksaimniecības augsnes aizsardzības aspektu ieviešanu reformētajā kopējā lauksaimniecības politikā, kā arī no ieguldījuma lauku attīstībai. Tomēr, ņemot vērā dažādos mērķus, to īstenošanas iespējas un faktu, ka mērķis bieži vien ir nosargāt citus vides elementus, esošie noteikumi, pat ja tos piemēro pilnībā, nodrošina fragmentāru un nepilnīgu augsnes aizsardzību, jo tos neattiecina uz visām augsnēm un tie neaptver visus norādītos augsnes apdraudējumus. Tādējādi joprojām turpinās augsnes degradācija.

- **Atbilstība pārējiem ES politikas virzieniem un mērķiem**

Ierosinātie tiesību akti, kuru mērķis ir augsnes aizsardzība un augsnes spējas saglabāšana nodrošināt vides, ekonomiskas, sociālas un kultūras funkcijas, pilnīgi atbilst EK Līguma 174. panta mērķiem. Tajos ir ņemtas vērā atšķirīgās situācijas dažādos Kopienas reģionos. Tie pamatoti uz piesardzības principu un uz principiem, ka jāveic preventīvas darbības, ka vides postījumu novēršanai pašos pirmsākumos jābūt prioritātei un ka jāmaksā piesārņotājam. To pamatā ir potenciālo ieguvumu un darbības izmaksu analīze, ko salīdzina ar izmaksām darbības neveikšanas gadījumā, kā arī ekonomiskās un sociālā attīstības ievērošana visā Kopienā un tās reģionu līdzsvarota attīstība.

2) APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Apspriešanās metodes, galvenās mērķnozares un vispārīgs respondentu raksturojums

2002. gada paziņojums izraisīja pārējo Eiropas institūciju labvēlīgus atzinumus, jo tajā tika atzīts, ka augsnei ir nozīmīgākā loma ilgtermiņa ilgtspējības nodrošināšanā Kopienā.

No 2003. gada februāra Komisija organizēja atklātas apspriešanās ar ieinteresētajām personām un izveidoja ļoti nozīmīgu vietu debatēm vairāk nekā 400 dalībniekiem, kas darbojās piecās darba grupās un konsultatīvajā padomē, kuras pārziņā bija koordinēšana. 2004. gada jūnijā darba grupas pabeidza savus padziļināti izstrādātos ziņojumus, kuri ietvēra informāciju par augšņu stāvokli Eiropā, ierobežojumiem, virzītājspēkiem, kuri sekmē augšņu degradāciju, kā arī virkni ieteikumu, kas adresēti Komisijai, lai izstrādātu augsnes aizsardzības politiku Kopienas līmenī.

2004. gada novembrī Padomes Nīderlandes prezidentūra un Komisija organizēja konferenci, kurā piedalījās dalībvalstis un apspriešanās dalībnieki, kas pauda ciešu atbalstu pamatnostādņem, kuru pamatā ir Kopienas rīcība.

Komisija astoņas nedēļas internetā veica sabiedrisku apspriešanos par to, kādi elementi būtu jāietver tematiskajā stratēģijā augsnes aizsardzībai. Apspriešanās rezultātā apkopoja 1 206 pilsoņu, 377 augsnes ekspertu un 287 organizāciju atbildes no 25 valstīm.

Atbilžu apkopojums un tas, kā tās ņemtas vērā

Eiropas iedzīvotāju, kā arī augsnes ekspertu un organizāciju vairākums pauda viedokli, ka augsnes degradācijas novēršana un degradācijas mazināšana Eiropā ir nozīmīga vai ļoti nozīmīga darbība, kas jāveic saskaņā ar pamatnostādņēm, kas pieņemtas Kopienas līmenī un saskaņā ar konkrētiem valsts pasākumiem, kas pieņemti valsts vai vietējā līmenī.

Ietekmes novērtējumā sniegts visaptverošs statistikas analīzes novērtējums par visiem jautājumiem, norādot arī respondentu valstisko piederību, kā arī tas, kā šie ieteikumi ņemti vērā.

Lielākā daļa darba grupu ieteikumu, kā arī bažas, kas paustas konsultācijās internetā, ir ņemtas vērā. Daudzie aicinājumi ieviest obligātus ierobežojumus pilsētu un tūrisma attīstībai nav guvuši atbalstu, jo Komisijai ir ierobežota kompetence attiecībā uz zemes izmantojuma ierobežošanu.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Attiecīgās zinātnes nozares un specializācijas jomas

Augsnes zinātne, agronomijas zinātne, mežsaimniecība, hidroloģija, bioloģija, ekoloģija, ekonomika, sociālā zinātne, politikas zinātne.

Izmantotās metodes

Priekšlikuma pamatā ir labākās pieejamās zinātnes un tehnikas atziņas. Šādas īpašas zināšanas iegūtas ieinteresēto pušu visaptverošu konsultāciju rezultātā un noslēdzot līgumus veikt divus nesaistītus pētījumus, lai novērtētu augsnes degradācijas sociāli ekonomisko un vides ietekmi, kā arī ieteikto pasākumu sociāli ekonomisko ietekmi. Ziņojumi, ko sagatavojušas darba grupas un kurus publicējusi Komisija, šis priekšlikums, kā arī ietekmes novērtējums, pilnībā atspoguļo šādu īpašu zināšanu apkopošanas rezultātus.

Galvenās organizācijas un eksperti, no kuriem pieprasīja atzinumus

Apspriešanās tika iesaistītas valsts, reģionālās un vietējās pārvaldes iestādes, nozaru asociācijas, tirdzniecības organizācijas, vides organizācijas, patērētāju aizsardzības organizācijas, zinātnes un pētniecības institūti, Eiropas Vides aģentūra, Kopīgais pētījumu centrs un citi Komisijas dienesti, savienības, lauksaimnieku organizācijas un zemes īpašnieku organizācijas, kā arī daudzas asociācijas, kuras bija pārstāvētas Eiropas līmenī un kuras pauda interesi par augsni.

Saņemto un izmantoto atzinumu kopsavilkums

Tika minēts, ka ir potenciāli bīstami apdraudējumi, kas var izraisīt neatgriezeniskas sekas. Par šādu risku pastāvēšanu valda vienprātība.

Tika vienprātīgi atzīts, ka augsnei jānodrošina tāds pats aizsardzības līmenis, kāds tiek nodrošināts citiem vides elementiem, piemēram, gaisam vai ūdenim, jo augsnes funkcijas ir būtiskas cilvēkiem un ekosistēmas saglabāšanai. Vienmēr ir ticis uzsvērts, ka, ņemot vērā augsnes lielo daudzveidību visā Eiropā, par pamatu Kopienas augsnes politikai nevar izmantot tādu pieeju, kas atbilst visiem gadījumiem. Lielākā daļa pausto

viedokļu aizstāvēja elastīgu sistēmu, kas ļautu ņemt vērā augsnes raksturīgās vietējās īpašības un zemes izmantojumu. Tādējādi tika pausta nepārprotama vienprātība, ka pamatnostādnes jāpieņem Kopienas līmenī, nosakot kopējus mērķus un principus, dalībvalstu ziņā atstājot sīki izstrādātu pasākumu pieņemšanu attiecīgajā administratīvajā vai ģeogrāfiskajā līmenī.

Ekspertu atzinumu publiskošanai izmantotie līdzekļi

Darba grupu sagatavotos ziņojumus publicējis Publikāciju birojs (OPOCE), un tie bez maksas ir pieejami arī internetā (<http://ec.europa.eu/comm/environment/soil/index.htm>). Minētajā tīmekļa vietnē sniegtas ekspertu un organizāciju atbildes uz sabiedriskās aptaujas jautājumiem.

• Ietekmes novērtējums

Ir izvērtētas turpmāk minētās iespējas, sākot no mazāk normatīvas pieejas, līdz normatīvākai pieejai.

- (1) Dalībvalstis tiek aicinātas veikt darbību saskaņā ar vispārēju juridiski nesaistošu Kopienas augsnes stratēģiju.
- (2) Elastīgas pieejas juridiskais instruments būtu augsnes pamatdirektīva, kuras mērķis ir vārienīgs, bet kuras saturs nav pārāk preskriptīvs.
- (3) Tiesību aktu priekšlikumi attiecībā uz dažādiem augsnes apdraudējumiem, kas arī nosaka visus mērķus un līdzekļus Kopienas līmenī.

Komisija veica ietekmes novērtējumu, kas ir pieejams <http://ec.europa.eu/comm/environment/soil/index.htm>. Tajā sīkāk izklāstīti atzinumi par sociāli ekonomisko un vides ietekmi saistībā ar šo priekšlikumu.

3) PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE ASPEKTI

• Ierosināto pasākumu kopsavilkums

Ierosinātā direktīva paredz

- kopēju pamatnostādņu izveidi, lai aizsargātu augsni, pamatojoties uz augsnes funkciju saglabāšanas principiem, augsnes degradācijas novēršanu, degradācijas ietekmes samazināšanu, degradēto augšņu atjaunošanu un integrēšanu pārējo nozaru politikā,
- prasību identificēt, raksturot un novērtēt atsevišķu nozaru politikas ietekmi uz augsnes degradācijas procesu, lai aizsargātu augsnes funkcijas,
- prasību zemes izmantotājiem veikt piesardzības pasākumus, ja paredzams, ka zemes izmantošana var ievērojami traucēt augsnes funkcijas,
- pieeju attiecībā uz augsnes sablīvēšanos, lai nodrošinātu racionālāku zemes izmantojumu saskaņā ar EK Līguma 174. pantu un lai saglabātu tik daudz augsnes funkciju, cik vien iespējams,

- to platību noteikšanu, kurās ir erozijas risks, organisko vielu satura samazināšanās, sāļu uzkrāšanās augsnē, zemes sēšanās un zemes nogrūvumi, un valsts pasākumu programmu izveidi, apdraudēto platību apmēra noteikšanu. Lai nodrošinātu saskaņotu un salīdzināmu pieeju, apdraudējumu noteikšana jāveic, pamatojoties uz kopējiem elementiem. Šie elementi ietver parametrus, kas ir zināmi kā dažādu apdraudējumu virzītājspēki. Lai sasniegtu minētos mērķus ir jāpieņem riska samazināšanas mērķi un programmas. Programmu pamatā ir tie standarti un pasākumi, kas jau noteikti un īstenoti valsts vai Kopienas līmenī,
- pasākumus, kas paredz ierobežot bīstamu vielu iekļūšanu augsnē, lai novērstu to uzkrāšanos augsnē, kas kaitētu augsnes funkcijām un neradītu apdraudējumu cilvēku veselībai un videi,
- piesārņoto vietu uzskaites ieviešanu, finansēšanas mehānisma noteikšanu pamestu vietu attīrīšanai, ziņojuma izstrādāšanu par augsnes statusu un valsts stratēģijas izveidi noteikto piesārņoto vietu attīrīšanai, piesārņoto vietu definēšanu un potenciālo augsni piesārņojošo darbību saraksta izveidi. Minētais ir par pamatu potenciāli piesārņoto vietu noteikšanai, kas ir arī sākotnējais posms, lai izveidotu ļoti piesārņoto vietu uzskaiti. To papildinātu pārdevēju vai potenciālo pircēju saistības sāgādāt augsnes stāvokļa novērtējumu katra ar zemi saistīta darījuma gadījumā, kur veikta vai kur veic potenciāli piesārņojošu darbību. Līdzvērtīgs noteikums par ēku energoefektivitāti jau paredzēts Kopienas tiesību aktos (skatīt Direktīvas 2002/91/EK 7. pantu).

- **Juridiskais pamats**

Šīs direktīvas noteikumi attiecas uz vides aizsardzību, un tā rezultātā attiecīgo juridisko pamatu veido EK Līguma 175. panta 1. punkts.

- **Subsidiaritātes princips**

Subsidiaritātes principu piemēro, ciktāl priekšlikums nav Kopienas ekskluzīvā kompetencē.

Dalībvalstis nevar pilnībā sasniegt priekšlikuma mērķus turpmāk minēto iemeslu dēļ.

Augsnes degradācijai vienā dalībvalstī vai reģionā var būt pārrobežu sekas. Patiesi, ja kādā citā valstī ir masīva erozija, tad radušies nosēdumi, plūstot lejup pa straumi, aizsprosto dambjus un bojā infrastruktūru. Tāpat piesārņotās vietas vienā vai otrā robežas pusē var piesārņot gruntsūdens tilpes, tām plūstot cauri robežvalstīm. Augsnes organisko vielu satura samazināšanās kādā no dalībvalstīm aprūtinā Kioto protokola mērķu sasniegšanu Kopienā. Tādā gadījumā izmaksas vides kvalitātes atjaunošanai jāsedz dalībvalstij, kas nav tā, kurā konstatēta augsnes degradācija.

Būtiskas atšķirības starp valstu augsnes aizsardzības režīmiem, jo īpaši attiecībā uz zemes piesārņojumu, dažos gadījumos ekonomiskās darbības veicējiem var noteikt ļoti dažādas saistības, tādējādi radot nelīdzsvarotu situāciju attiecībā uz fiksētajām izmaksām un konkurences kropļojumu iekšējā tirgū.

Augsnē esošie piesārņotāji nokļūst arī pārtikas un lopbarības kultūrās un var ietekmēt to produktu kvalitāti, ko brīvi tirgo iekšējā tirgū, tādējādi apdraudot cilvēku vai

dzīvnieku veselību. Kopienas līmeņa rīcība papildinās kvalitātes kontroles, ko veic, lai nodrošinātu pārtikas nekaitīgumu valstu līmenī.

Augsnes degradācija var nelabvēlīgi ietekmēt Eiropas iedzīvotāju veselību dažādi, piemēram, tiešā vai netiešā veidā tiem saskaroties ar augsnes piesārņotājiem. Veselības apdraudējumu var radīt arī zemes nogrūvumi.

Priekšlikuma mērķi būs labāk sasniedzami ar Kopienas rīcību šādu iemeslu dēļ.

Augsnes degradācija ietekmē citas vides jomas, kuru aizsardzībai ir paredzēti Kopienas tiesību akti (piem., ūdens, daba, bioloģiskā daudzveidība, klimata pārmaiņas). Kopienas rīcība augsnes aizsardzībai novērsīs nepilnības un nodrošinās konsekvētu un efektīvu vides kvalitātes aizsardzību visos vides aspektos. Augsnes aizsardzība sniedz ieguldījumu pārtikas nekaitīguma un lauksaimniecības ražīguma nodrošināšanā ilgtermiņā, kas ir Kopienas iedibinātās kopējās lauksaimniecības politikas pamatā. Pastāvot kopējiem principiem, lai definētu to, ko var uzskatīt par ilgtspējīgu augsnes izmantojumu, būs iespējams koordinēt pētniecības programmas valstu un Kopienas līmenī un tādējādi daudz efektīvāk izmantot pētniecībai un attīstībai paredzētos līdzekļus, lai novērstu nepilnības zināšanās.

Izveidojot visaptverošu un saskaņotu tiesisko regulējumu, kas uzlabos zināšanas par augsni un sekmēs tās apsaimniekošanu, Kopiena var uzņemties vadošo lomu starptautiskā mērogā, kur citām valstīm pastāvīgi jānodrošina kompetences nodošana un tehniskas palīdzības sniegšana.

Līdz šim Kopiena nav veikusi rīcību minēto centienu sasniegšanai, tādēļ tikai deviņās dalībvalstīs ir izstrādāti īpaši tiesību akti augsnes aizsardzībai, pārējās pamatojas uz dažiem augsnes aizsardzības noteikumiem, kas izriet no pārējiem politikas virzieniem. Lielākajā daļā valstu pieņemto noteikumu risināta augsnes piesārņojuma problēma un, lai gan citi apdraudējumi tiek atzīti, augsnes funkciju saglabāšana plašākā mērogā nav pienācīgi ņemta vērā. Labākais rādītājs, kas liecina par to, ka šādu mērķi var labāk sasniegt ar kopēju rīcību Kopienas mērogā, ir tas, ka sasniegumi, kas panākti augsnes ilgtspējīga izmantojuma nodrošināšanā dažādās dalībvalstīs, ir ļoti atšķirīgi.

Priekšlikuma nolūks ir panākt kopējus principus, mērķus un rīcību visām dalībvalstīm, lai nodrošinātu vienlīdzīgus apstākļus un nodrošinātu to, ka visās dalībvalstīs tiktu risināti visi apdraudējumi, kādi skar augsnes to teritorijā, lai augsnes aizsardzības jautājumi netiktu risināti tikai daļēji.

Tādēļ priekšlikums ir saskaņā ar subsidiaritātes principu.

- **Proporcionalitātes princips**

Priekšlikums ir saskaņā ar proporcionalitātes principu šādu iemeslu dēļ.

Ierosinātais instruments ir direktīva, ar ko izveido pamatnostādnes augsnes aizsardzībai un tās funkciju saglabāšanai. Saskaņā ar proporcionalitātes principu dalībvalstīm ir dotas plašas iespējas noteikt pienācīgākos īpašos pasākumus visatbilstošākajā ģeogrāfiskajā un administratīvajā līmenī. Ir būtiski, lai pienācīgi tiktu ņemti vērā augsnes daudzveidības reģionālās un vietējās raksturīgās iezīmes, zemes izmantojums, vietējie klimatiskie apstākļi un sociāli ekonomiskie aspekti.

Dalībvalstīm jānosaka intervences līmenis, kas dotu iespēju efektīvāk izmantot valstu administratīvās iespējas. Tā rezultātā radīsies dažas papildu finansiāli administratīvas saistības, jo īpaši dalībvalstīm, kuras nav risinājušas augsnes aizsardzības jautājumus valsts vai reģionālā līmenī. Tomēr vides, ekonomiskie un sociālie ieguvumi, kā raksturots Ietekmes novērtējumā, ievērojami pārsniegs izmaksas.

- **Juridisko instrumentu izvēle**

Ierosinātais juridiskais instruments: pamatdirektīva.

Citi līdzekļi nebūtu piemēroti šāda iemesla dēļ.

Preskriptīvs juridisks instruments, piemēram, regula nedotu iespēju ņemt vērā augsnes daudzveidības reģionālos aspektus un nenodrošinātu elastību, kas nepieciešama, lai ņemtu vērā vietējos apstākļus. No otras puses, tiesību akts, kas nav saistošs, nenodrošinātu kopējo dabas resursu ilgtspējīgu izmantojumu Eiropā un nenovērstu konkurences kropļojumu, ko izraisītu atšķirīgie valstu režīmi.

4) IETEKME UZ BUDŽETU

Priekšlikums neietekmē Kopienas budžetu.

5) PAPILDU INFORMĀCIJA

- **Pārbaude/pārskatīšana/un turpināmība**

Priekšlikumā ietverta pārbaudes klauzula.

- **Atbilstības tabula**

Dalībvalstīm jāpaziņo Komisijai to valsts tiesību aktu noteikumi, ar kuriem transponē šo direktīvu, kā arī jāiesniedz minēto tiesību aktu un šīs direktīvas atbilstības tabula.

- **Eiropas Ekonomikas zona**

Ierosinātais tiesību akts attiecas uz EEZ, un tādējādi tā piemērošanas joma jāpaplašina attiecībā uz Eiropas Ekonomikas zonu.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVAI

ar ko izveido pamatnostādnes augsnes aizsardzībai un groza Direktīvu 2004/35/EK

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 175. panta 1. punktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu¹,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu²,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu³,

saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru⁴,

tā kā:

- (1) Augsne būtībā ir neatjaunojams resurss tādā nozīmē, ka degradācijas procesi var notikt ļoti ātri, turpretim augsnes veidošanās un atjaunošanās procesi notiek ļoti lēni. Tā ir ļoti dinamiska sistēma, kura veic daudzas funkcijas un nodrošina iespējas, kas ir ļoti svarīgas cilvēku darbībai un ekosistēmu saglabāšanai. Šādas funkcijas ir biomasas ražošana, uzkrāšana, barības vielu un ūdens filtrēšana un transformēšana, bioloģiskajai daudzveidībai labvēlīgu apstākļu nodrošināšana, augsnei funkcionējot kā platformai cilvēku darbībām, nodrošinot ar izejvielām, esot oglekļa avotam un saglabājot ģeoloģisko un arheoloģisko mantojumu.
- (2) Augsnes degradācija vai augsnes uzlabošana ievērojami ietekmē Kopienas vispārējas intereses citas jomas, piemēram, virszemes ūdeņu un gruntsūdeņu aizsardzību, cilvēku veselību, klimata pārmaiņas, dabas un bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un pārtikas nekaitīgumu.
- (3) Augsne ir Kopienas resurss, kura saglabāšana ir Kopienas interesēs un kuru aizvien vairāk skar ietekme uz vidi, tādēļ tā ir jāaizsargā no degradācijas. Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 22. jūlija Lēmumā Nr. 1600/2002/EK, ar ko nosaka Sesto

¹ [...]

² [...]

³ [...]

⁴ [...]

Kopienas rīcības programmu vides jomā⁵, ietverts mērķis aizsargāt dabas resursus un veicināt ilgtspējīgu augsnes izmantojumu.

- (4) Komisijas Paziņojumā Eiropas Parlamentam un Padomei „Par tematisko stratēģiju augsnes aizsardzībai”⁶ raksturoti astoņi būtiskākie augšņu degradācijas procesi ES. Tie ir: erozija, organisko vielu satura samazināšanās, piesārņojums, sāļu uzkrāšanās augsnē, zemes sēšanās, augsnes bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, sablīvēšanās, nogrūvumi un plūdi. Pašreizējās zinātnes atziņas par augsnes bioloģisko daudzveidību un tās attīstību ir pārāk ierobežotas, lai šajā direktīvā varētu iekļaut īpašus noteikumus, kas paredzēti augsnes aizsardzībai. Plūdu novēršana un plūdu izraisītās ietekmes mazināšana risināta priekšlikumā Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par plūdu riska novērtējumu un pārvaldību⁷.
- (5) Augsnes mainīgums Kopienā ir ļoti izplatīts un ļoti lielas atšķirības ir ne vien tās struktūrā, fiziskajā, ķīmiskajā un bioloģiskajā stāvoklī, bet arī starp atsevišķiem augsnes tipiem. Ir jāievēro šie dažādie stāvokļi un vajadzības Kopienā, jo ir vajadzīgi dažādi īpaši risinājumi, lai noteiktu apdraudētās platības, definētu mērķus un veiktu atbilstīgus pasākumus augsnes aizsardzības nodrošināšanai.
- (6) Kopienas tiesību akti, piemēram, atkritumu, ķīmisko vielu, rūpniecības radītā piesārņojuma novēršanas un kontroles, klimata pārmaiņu, ūdens, lauksaimniecības un lauku attīstības jomā ietver dažus augsnes aizsardzības noteikumus, bet tie nav nedz pienācīgi izstrādāti, nedz pietiekami, lai aizsargātu visas augsnes no visiem degradācijas procesiem. Tādēļ ir vajadzīgs saskaņots un efektīvs tiesiskais pamats, kas paredz kopējus principus un mērķus, lai nodrošinātu augsnes aizsardzību un ilgtspējīgu izmantojumu Kopienā.
- (7) Jānodrošina, lai augsnes izmantojums būtu ilgtspējīgs un lai tiktu saglabāta tās spēja nodrošināt ekoloģisko, ekonomisko un sociālo lomu, saglabājot augsnes funkcijas tā, lai nākamās paaudzes varētu to izmantot savu vajadzību īstenošanai.
- (8) Šīs direktīvas mērķis ir nodrošināt augsnes aizsardzību, pamatojoties uz augsnes funkciju aizsardzības principiem, novērst augsnes degradāciju, mazināt degradācijas radīto ietekmi, atjaunot degradētās augsnes un integrēt šos apsvērumus pārējo nozaru politikā, izveidojot vienotas pamatnostādnes un veicot kopēju rīcību.
- (9) Vienotas pamatnostādnes ir vajadzīgas, lai koordinētu dalībvalstu centienus uzlabot augšņu aizsardzību un ilgtspējīgu izmantojumu, kontrolētu augsnes degradāciju pārrobežu gadījumā, lai aizsargātu ūdens un zemes ekosistēmas un lai novērstu konkurences kropļojumu starp ekonomiskās darbības veicējiem.
- (10) Veicamās darbības mērķus, proti, kopēju sistēmu augsnes aizsardzībai dalībvalstis nevar pienācīgi nodrošināt un, ņemot vērā problēmas mērogu un tās izraisītās sekas saistībā ar citiem Kopienas tiesību aktiem par dabas aizsardzību, ūdens aizsardzību, pārtikas nekaitīgumu, klimata pārmaiņām, lauksaimniecību un vispārējas intereses jomām, piemēram, cilvēku veselības aizsardzību, to var labāk nodrošināt, veicot darbību Kopienas līmenī, tādējādi Kopiena var pieņemt pasākumus saskaņā ar

⁵ OV L 242, 10.9.2002., 1. lpp.

⁶ COM(2002) 179.

⁷ COM(2006) 15.

subsidiaritātes principu, kas izklāstīts Līguma 5. pantā. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šī direktīva neparedz neko tādu, kas nav vajadzīgs šā mērķa sasniegšanai.

- (11) Atsevišķu nozaru politika var vai nu saasināt vai mazināt augsnes degradācijas procesu, tādēļ ir nepieciešama augsnes aizsardzības aspektu turpmāka integrācija šādā politikā. Šajā direktīvā jāparedz nosacījumi dalībvalstīm noteikt un novērtēt šo politikas jomu ietekmi attiecībā uz augsnes degradācijas procesu novēršanu un augsnes funkciju aizsardzību.
- (12) Pretstatā gaisam un ūdenim augsne Kopienā ir galvenokārt privātīpašums. Tomēr tā ir nozīmīgs dabas resurss, kas ir jāaizsargā nākamajām paaudzēm. Tādēļ sabiedrības interesēs zemes izmantotājiem ir jāveic piesardzības pasākumi, ja ir paredzams, ka augsnes izmantošana var ievērojami traucēt augsnes funkcijas.
- (13) Augsnes sablīvēšanās Kopienā kļūst aizvien intensīvāka, jo to izraisa pilsētu izplešanās un pieaugošais pieprasījums pēc zemes daudzās ekonomikas nozarēs, tādēļ ir nepieciešams ilgtspējīgāks augsnes izmantojums. Ir jāveic attiecīgi pasākumi, lai ierobežotu augsnes sablīvēšanos, piemēram, pamestu rūpniecisku teritoriju rehabilitācija, tādējādi mazinot platību noplicināšanu. Ja notiek augsnes sablīvēšanās, dalībvalstīm jānodrošina tāda celtniecība un kanalizācijas sistēmas, kas nodrošinātu iespējami daudz augsnes funkciju saglabāšanu.
- (14) Mērķtiecīgas un efektīvas augsnes aizsardzības politikas pamatā jābūt zināšanām par to, kur notiek degradācija. Ir atzīts, ka noteikti degradācijas procesi, piemēram, erozija, organisko vielu satura samazināšanās, zemes sēšanās, sāļu uzkrāšanās augsnē un zemes nogrūvumi notiek vienīgi īpašās vietās, kur šādi procesi izraisa vēl lielāku risku. Tādēļ ir jānosaka šādas riska zonas.
- (15) Lai dažādās dalībvalstīs nodrošinātu saskaņotu un salīdzināmu pieeju, nosakot erozijas, organisko vielu satura samazināšanās, zemes sēšanās, sāļu uzkrāšanās augsnē un zemes nogrūvumu apdraudētās platības, ir jāizmanto kopējas metodes, kas ietver elementus, kas zināmi kā dažādu degradācijas procesu virzītājspēki.
- (16) Noteiktajās riska zonās jāveic pasākumi, lai novērstu turpmāku augsnes degradāciju, samazinot tās rašanās risku un atjaunojot degradētās augsnes, lai saglabātu augsnes funkcijas.
- (17) Dalībvalstu ziņā ir veikt attiecīgu darbību visatbilstošākajā līmenī, pamatojoties uz apdraudējumus samazinošiem mērķiem un pasākumu programmām minēto mērķu sasniegšanai.
- (18) Šādās pasākumu programmās jāņem vērā plānoto pasākumu sociālā un ekonomiskā ietekme; tie ir periodiski jāpārskata un to pamatā var būt saistības, plāni un programmas, kas jau noteiktas saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem vai starptautiskiem nolīgumiem.
- (19) Šai direktīvai jāsniedz ieguldījums, lai pārtrauktu pārtuksnešošanos, ko izraisa līdztekus tai notiekošie degradācijas procesi, un augsnes bioloģiskās daudzveidības samazināšanos un jāsekmē sadarbība tādu konvenciju īstenošanā kā Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencija cīņai ar pārtuksnešošanos un Konvencija par bioloģisko

daudzveidību, kurās Līgumslēdzēja puse ir Kopiena, turklāt direktīva sekmēs šo starptautisko vides nolīgumu īstenošanu

- (20) Saskaņā ar EK Līguma 174. pantā noteikto preventīvas darbības principu, šai direktīvai jāsniedz ieguldījums, lai novērstu un samazinātu bīstamu vielu iekļūšanu augsnē, lai nepiesārņotu augsni un lai saglabātu augsnes funkcijas.
- (21) Agrāk īstenotā industrializācija un slikta vai neatbilstoša pārvaldība ir atstājusi Kopienai mantojumā simtiem tūkstošu piesārņotu platību, tādēļ ir vajadzīga vienota stratēģija augsnes agrākā piesārņojuma pārvaldīšanai, lai novērstu un mazinātu nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību un vidi.
- (22) Lai veiksmīgi novērstu un ierobežotu cilvēka veselības un vides apdraudējumu, ko izraisa augsnes piesārņojums, dalībvalstīm ir jānosaka tās vietas, kuras atbilstīgi dalībvalstu novērtējumam rada ievērojamu apdraudējumu. Pieņemot, ka ir virkne vietu, kuras varētu būt piesārņotas, šāda piesārņojuma noteikšanai ir vajadzīga sistemātiska un pakāpeniska pieeja. Lai pārraudzītu sasniegto piesārņotu vietu noteikšanā, ir jānosaka grafiks.
- (23) Lai sniegtu atbalstu piesārņoto vietu noteikšanai un lai nodrošinātu vienotu pieeju, ir jāizveido kopējs to darbību saraksts, kam ir liela iespējamība izraisīt augsnes piesārņojumu. Šo kopējo sarakstu ar darbībām, kurām ir iespējamība izraisīt augsnes piesārņojumu, var aizstāt ar citiem plašākiem sarakstiem, kas pieņemti valsts līmenī.
- (24) Piesārņotās vietas jāietver piesārņoto vietu valsts mēroga pārskatā, ko sistemātiski atjaunina un kas ir pieejams sabiedrības vajadzībām. Jāņem vērā iepriekšējie un pašreizējie dalībvalstu centieni noteikt piesārņotās vietas.
- (25) Lai palīdzētu ātri noteikt piesārņotās vietas, šādas vietas īpašniekam, kurā saskaņā ar oficiāliem ziņu avotiem, piemēram, valstu reģistriem vai zemes dienestiem, notikusi piesārņojoša darbība, vai iespējamajam pircējam pirms attiecīgā zemes pirkšanas darījuma pabeigšanas, jāsniedz būtiska informācija par augsnes stāvokli kompetentajai iestādei un darījuma otrai pusei. Šādas informācijas sniegšana tad, kad tiek plānots darījums ar zemi, palīdzēs paātrināt piesārņoto vietu uzskaites pabeigšanu. Potenciālais pircējs arī tiks informēts par augsnes stāvokli, un tas nodrošinās iespēju izdarīt izvēli, izmantojot rīcībā esošo informāciju.
- (26) Ņemot vērā principu, ka maksā piesārņotājs, dalībvalstīm jānodrošina, lai tiktu veikta darbība, lai mazinātu to valsts teritorijā noteikto piesārņoto vietu skaitu.
- (27) Ir jāizveido sanācijas valsts stratēģija, jo īpaši tādēļ, lai noteiktu sanācijas mērķus un prioritāro secību, ievērojot kuru jāveic piesārņoto vietu sanācija.
- (28) Piesārņotajās vietās, kur piesārņotāju nav iespējams noteikt saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem vai likt segt sanācijas izmaksas; šīs vietas dēvē arī par pamestām vietām un dalībvalstis ir atbildīgas par to, lai mazinātu apdraudējumu cilvēku veselībai un videi. Tādēļ dalībvalstīm ir jāievieš īpaši finansēšanas mehānismi, lai nodrošinātu ilgstošu finanšu avotu šādu vietu sanācijai.

- (29) Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Direktīvā 2004/35/EK par atbildību vides jomā attiecībā uz videi nodarītā kaitējuma novēršanu un atļūdzināšanu⁸ noteikts, ka lēmumu koriģējošu darbību veikšanai pamestās vietās var pieņemt kompetentā iestāde, ja visas citas iespējas ir izsmeltas. Tādēļ minētā direktīva atbilstīgi jāgroza, lai saskaņotu to ar attīrīšanas saistībām, kas noteiktas šajā direktīvā.
- (30) Sabiedrība nav pietiekoši informēta par augsnes aizsardzības nozīmīgumu, un tādēļ ir jāievieš pasākumi, lai padziļinātu izpratni, sekmētu pieredzes apmaiņu un labāko praksi.
- (31) Šīs direktīvas panākumu pamatā ir cieša sadarbība un saskaņota rīcība Kopienas, dalībvalstu un vietējā līmenī, kā arī sabiedrības informēšana, apspriešanās un sabiedrības iesaistīšana atbilstīgi Kopienas saistībām saskaņā ar ANO/EEK Orhūsas Konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem. Tādējādi, lai sagatavotu, grozītu un pārskatītu programmas par riska zonās veicamajiem pasākumiem un valstu sanācijas stratēģijām, ir lietderīgi piemērot Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. maija Direktīvu 2003/35/EK, ar ko paredz sabiedrības līdzdalību dažu ar vidi saistītu plānu un programmu izstrādē un ar ko attiecībā uz sabiedrības līdzdalību un iespēju griezties tiesās groza Padomes Direktīvas 85/337/EEK un 96/61/EEK⁹.
- (32) Ir atzīts, ka pašreiz dažādās dalībvalstīs piesārņoto vietu noteikšanai izmanto dažādas riska novērtēšanas metodes. Lai veiktu pasākumus kopīgas pieejas nodrošināšanai, kas nodrošinātu neitrālus konkurences apstākļus un saskaņotu augsnes aizsardzības režīmu, ir jānodrošina padziļināta informācijas apmaiņa, lai pienācīgi saskaņotu dažus riska novērtējuma elementus, kā arī tālāk jāizstrādā un jāuzlabo metodes ekoloģiski-toksikoloģisku piesārņojumu kritēriju novērtējumam.
- (33) Ir jāievieš noteikumi, lai panāktu riska zonu noteikšanas metožu ātru pielāgošanu dalībvalstīs, tostarp nodrošinot minēto metožu kopējo elementu regulāru pārskatīšanu.
- (34) Jāpieņem noteikumi attiecībā uz datu apmaiņas formātiem un datu kvalitātes kritērijiem un tiem ir jābūt saskaņotiem ar jebkuru izveidoto infrastruktūru, kas attiecas uz telpisko informāciju Kopienā.
- (35) Šajā direktīvā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā. Mērķis ir jo īpaši integrēt Kopienas politikas virzīenos augsta līmeņa vides aizsardzību saskaņā ar ilgtspējīgas attīstības principu, kas izklāstīts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 37. pantā.
- (36) Šīs direktīvas īstenošanai vajadzīgie pasākumi jāpieņem saskaņā ar Padomes 1999. gada 28. jūnija Lēmumu 1999/468/EK, ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību¹⁰,

⁸ OV L 143, 30.4.2004., 56. lpp.

⁹ OV L 156, 25.6.2003., 17. lpp.

¹⁰ OV L 184, 17.7.1999., 23. lpp. Lēmumā grozījumi izdarīti ar Lēmumu 2006/512/EK (OV L 200, 22.7.2006., 11. lpp.).

I nodaļa **Vispārīgie noteikumi**

1. pants

Priekšmets un darbības joma

1. Ar šo direktīvu izveido pamatnostādnes augsnes aizsardzībai un augsnes spējas saglabāšanai nodrošināt jebkuru no turpmāk minētajām vides, ekonomiskajām, sociālajām un kultūras funkcijām:
 - a) biomasas ražošana, tostarp lauksaimniecībā un mežsaimniecībā;
 - b) barības vielu, vielu un ūdens glabāšana, filtrēšana un transformēšana;
 - c) bioloģiskās daudzveidības, piemēram, biotopu, sugu un gēnu avots;
 - d) fiziskā un kultūras vide cilvēkiem un cilvēku darbībām;
 - e) izejvielu avots;
 - f) oglekļa avots;
 - g) ģeoloģiskā un arheoloģiskā mantojuma glabāšana.

Visbeidzot tajā noteikti pasākumi, lai novērstu gan tos augsnes degradācijas procesus, kuri radušies dabiska procesa rezultātā, gan tos, kurus izraisījušas dažādas cilvēku veiktās darbības, kuras mazina augsnes spēju veikt minētās funkcijas. Šādi pasākumi ietver minēto procesu ietekmes mazināšanu un degradētās augsnes funkciju atjaunošanu un atveseļošanu tiktāl, lai tā atbilstu vismaz pašreizējam vai turpmāk plānotajam izmantojumam.

2. Šo direktīvu attiecina uz augsni, kas veido Zemes garozas virsējo slāni, kas atrodas starp pamatiezi un zemes virsmu, neietverot gruntsūdeņus, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/60/EK 2. panta 2. punktā¹¹.

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas :

- (1) „sablīvēšanās” ir augsnes virskārtas pastāvīga pārklāšanās ar necaurļaidīgu materiālu;
- (2) „bīstamās vielas” ir vielas vai preparāti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 67/548/EK¹² un Direktīvas 1999/45/EK¹³ nozīmē.

¹¹ OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp.

3. pants
Integrācija citos pasākumos

Izstrādājot tādu nozaru politiku, kas var palielināt vai mazināt augsnes degradācijas procesus, dalībvalstis nosaka, raksturo un novērtē šādas politikas ietekmi uz minētajiem procesiem, jo īpaši tādās jomās kā reģionālā un pilsētu telpiskā plānošana, transports, enerģētika, lauksaimniecība, lauku attīstība, mežsaimniecība, izejvielu ieguve, tirdzniecība un rūpniecība, produktiem piemērojamā politika, tūrisms, klimata pārmaiņas, vides, dabas un ainavas aizsardzība.

Šos atzinumus dalībvalstis publicē.

4. pants
Piesardzības pasākumi

Dalībvalstis nodrošina, ka jebkurai zemes izmantotājam, kura darbība var ietekmēt augsni tādā veidā, ka ir sagaidāms, ka tas ievērojami kaitēs 1. panta 1. punktā minētajām augsnes funkcijām, jāievēro saistības veikt piesardzības pasākumus, lai novērstu vai mazinātu šādu nelabvēlīgu ietekmi.

5. pants
Sablīvēšanās

Lai saglabātu 1. panta 1. punktā minētās augsnes funkcijas, dalībvalstis veic pienācīgus pasākumus, lai ierobežotu sablīvēšanos, vai arī, ja sablīvēšanās jau ir notikusi, lai mazinātu tās ietekmi, izmantojot tādas celtniecības paņēmienus un celtniecības produktus, kas ļaus saglabāt tik daudz minēto funkciju, cik vien iespējams.

II nodaļa **Riska novēršana, mazināšana un augsnes atjaunošana**

PIRMĀ IEDAĻA **RISKA ZONU NOTEIKŠANA**

6. pants

To zonu noteikšana, kuras apdraud erozija, organisko vielu satura samazināšanās, zemes sēšanās, sāļu uzkrāšanās augsnē un zemes nogrūvumi

1. Piecu gadu laikā no [transponēšanas datums] dalībvalstis atbilstīgā līmenī nosaka platības to valsts teritorijā, šē turpmāk „risika zonas”, par kurām ir izšķirošs pierādījums vai likumīgs pamatojums aizdomām, ka ir sācies vai tuvākajā nākotnē var sākties viens vai vairāki no turpmāk minētajiem augsnes degradācijas procesiem:

¹² OV L 196, 16.8.1967., 1. lpp.

¹³ OV L 200, 30.7.1999., 1. lpp.

- a) ūdens vai vēja izraisīta erozija;
- b) organisko vielu satura samazināšanās, ko izraisījusi pastāvīga augsnes organisko frakciju samazināšanās tendence, neietverot nesadalījušās augu un dzīvnieku atliekas, vielas, kas radušās to daļējas sadalīšanās rezultātā, un augsnes biomasu;
- c) zemes sēšanās, pieaugot augsnes daļu blīvumam un samazinoties augsnes porainībai;
- e) sāļu uzkrāšanās augsnē, ko veicina augsnē šķīstošo sāļu akumulācija;
- f) zemes nogrūvumi, kurus izraisījusi mēreni ātra līdz ātra augsnes masu un klinšu materiāla lejupslīde.

Lai to konstatētu dalībvalstis attiecībā uz katru no minētajiem augsnes degradācijas procesiem izmanto vismaz tos elementus, kas noteikti I pielikumā, un ņem vērā to, kā siltumnīcefekta gāzu emisijas un pārtuksnešošanās saasina šos procesus.

2. Riska zonas, kas noteiktas saskaņā ar panta 1. punktu, publicē un pārskata vismaz reizi desmit gados.

7. pants *Metodes*

Dalībvalstis var noteikt riska zonas, pamatojoties uz empīriskiem pierādījumiem vai modelēšanu. Ja izmanto modelēšanu, tad modeļiem jābūt apstiprinātiem, salīdzinot ar rezultātiem, kas iegūti, pamatojoties uz empīriskiem datiem, kuri nav izmantoti šāda modeļa izstrādāšanā.

OTRĀ IEDAĻA **MĒRĶU UN PASĀKUMU PROGRAMMU IZSTRĀDĀŠANA**

8. pants

Pasākumu programmas, lai novērstu eroziju, organisko vielu satura samazināšanos, zemes sēšanos, sāļu uzkrāšanos augsnē un zemes nogrūvumus

1. Lai saglabātu 1. panta 1. punktā minētās augsnes funkcijas, dalībvalstis attiecībā uz riska zonām, kas noteiktas saskaņā ar 6. pantu, atbilstīgā līmenī izstrādā pasākumu programmu, ietverot tajā vismaz riska mazināšanas pasākumus, atbilstīgus pasākumus minēto mērķu sasniegšanai, grafiku šādu pasākumu izpildei un novērtējumu privātu un sabiedrisku līdzekļu piešķirumiem šādu pasākumu finansējumam.
2. Sagatavojot un pārskatot šādu pasākumu programmas saskaņā ar 1. punktu, dalībvalstis rūpīgi apsver plānoto pasākumu sociālo un ekonomisko ietekmi.

Dalībvalstis pirms šādu pasākumu programmu ieviešanas nodrošina, ka pasākumi ir rentabli, lietderīgi no tehniskā viedokļa, kā arī veic to ietekmes novērtējumu, tostarp izmaksu un guvumu analīzi.

Dalībvalstis savās pasākumu programmās norāda, kā jāīsteno šādi pasākumi un kāds būs to ieguldījums noteikto mērķu sasniegšanā vides jomā.

3. Ja platībai apdraudējumu vienlaicīgi rada dažādi augsnes degradācijas procesi, dalībvalstis var pieņemt vienotu programmu, kurā nosaka atbilstīgus apdraudējuma samazināšanas mērķus visiem noteiktajiem apdraudējumiem un attiecīgus pasākumus šo mērķu sasniegšanai.
4. Pasākumu programmu sagatavo septiņu gadu laikā no [transponēšanas datums] un to piemēro ne vēlāk kā astoņus gadus pēc minētā datuma.

Pasākumu programmu publicē un to pārskata vismaz reizi piecos gados.

III nodaļa **Augsnes piesārņojums**

PIRMĀ IEDAĻA **PIESĀRŅOJUMA NOVĒRŠANA UN UZSKAITE**

9. pants

Augsnes piesārņojuma novēršana

Lai saglabātu 1. panta 1. punktā minētās augsnes funkcijas dalībvalstis veic atbilstīgus un samērīgus pasākumus, lai ierobežotu tīšu vai netīšu bīstamo vielu nokļūšanu uz augsnes vai augsnē, izņemot gadījumus, kad tās pārnestas ar vēja palīdzību vai tad, kad to izraisījusi nenovēršama dabas parādība, kurai nav bijis iespējams pretoties, lai novērstu šādu vielu uzkrāšanos, kas varētu kavēt augsnes funkcijas vai izraisītu nozīmīgus apdraudējumus cilvēku veselībai vai videi.

10. pants

Piesārņoto vietu uzskaitē

1. Dalībvalstis saskaņā ar 11. pantā noteikto procedūru nosaka valsts teritorijā tās vietas, šē turpmāk „piesārņotās vietas”, kurās ir konstatēta cilvēka darbības izraisīta bīstamu vielu esība tādā līmenī, ka dalībvalstis uzskata, ka tās rada nozīmīgu apdraudējumu cilvēka veselībai vai videi.

Šādu apdraudējumu novērtē, ņemot vērā zemes pašreizējo un nākotnē apstiprināto izmantojumu.

2. Dalībvalstis izveido piesārņoto vietu valsts mēroga pārskatu, šē turpmāk „pārskatu”. Pārskatu publicē vismaz reizi piecos gados.

11. pants
Noteikšanas procedūra

1. Katra dalībvalsts izraugās kompetento iestādi, kura ir atbildīga par piesārņoto vietu noteikšanu.
2. Piecu gadu laikā no [transponēšanas datums] kompetentās iestādes nosaka vismaz to vietu atrašanos, kurās notiek vai agrāk notikušas potenciālas augsni piesārņojošas darbības, kas minētas II pielikumā.

Tādēļ darbības, kas minētas II pielikuma 2. punktā, ir jāizvērtē neatkarīgi no tām robežvērtībām, kuras norādītas Padomes Direktīvas 96/61/EK¹⁴ I pielikumā, izņemot tās darbības, ko veic mikrouzņēmumi, kā definēts Komisijas Ieteikuma 2003/361/EK¹⁵ pielikuma 2. panta 3. punktā, kā arī tās darbības, kas saistītas ar mājlopu audzēšanu.

Noteiktās piesārņotās vietas regulāri izvērtē.

3. Saskaņā ar turpmāk minēto grafiku kompetentās iestādes mēra bīstamo vielu koncentrācijas līmeņus vietās, kuras noteiktas saskaņā ar 2. punktu, kurās piesārņojuma līmenis ir tāds, ka ir pamats uzskatīt, ka tas rada ievērojamu apdraudējumu cilvēku veselībai vai videi, un šajās vietās veic riska novērtējumu uz vietas:
 - a) piecu gadu laikā no [transponēšanas datums] attiecībā uz vismaz 10 % vietu;
 - b) 15 gadu laikā no [transponēšanas datums] attiecībā uz vismaz 60% vietu;
 - c) 25 gadu laikā no [transponēšanas datums] attiecībā uz atlikušajām vietām.

12. pants
Ziņojums par augsnes stāvokli

1. Ja pārdod vietu, kurā notiek II pielikumā minētā piesārņojumu veicinošā darbība vai kurā saskaņā ar oficiāliem ziņu avotiem, piemēram, valstu reģistriem vai zemes dienestiem, ir notikusi piesārņojoša darbība, dalībvalsts nodrošina, ka minētās vietas īpašnieks vai potenciālais pircējs iesniedz ziņojumu par augsnes stāvokli kompetentajai iestādei, kā noteikts 11. pantā, un arī darījuma otrai pusei.
2. Ziņojumu par augsnes stāvokli sniedz dalībvalsts izraudzītā pilnvarotā iestāde vai persona. Ziņojumā ietver vismaz šādu informāciju:
 - a) vietas priekšvēsturi, kas iegūstama no oficiāliem dokumentiem;
 - b) ķīmisko analīzi, kas raksturo bīstamo vielu koncentrācijas līmeņus augsnē tām vietām, kuras ir saistītas ar potenciāli piesārņojošo darbību šajā vietā;

¹⁴ OV L 257, 10.10.1996., 26. lpp.

¹⁵ OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.

- c) koncentrācijas līmeņus, sākot no kuriem ir pietiekams iemesls uzskatīt, ka attiecīgās bīstamās vielas ievērojami apdraud cilvēku veselību vai vidi.
3. Dalībvalstis izveido metodes, kādas ir vajadzīgas, lai noteiktu 2. punkta b) apakšpunktā minētos koncentrācijas līmeņus.
4. Kompetentās iestādes izmanto informāciju, kas ietverta ziņojumā par augsnes stāvokli, lai noteiktu piesārņotās vietas saskaņā ar 10. panta 1. punktu.

OTRĀ IEDAĻA SANĀCIJA

13. pants Sanācija

1. Dalībvalstis nodrošina to pārskatos norādīto piesārņoto vietu sanāciju.
2. Sanāciju veido darbības, kuras ir saistītas ar augsni un kuru mērķis ir piesārņotāju aizvākšana, kontrole, ierobežošana vai samazināšana tā, lai piesārņotā vieta, ņemot vērā tās pašreizējo izmantojumu un apstiprināto izmantojumu nākotnē, turpmāk neradītu nozīmīgu apdraudējumu cilvēka veselībai vai videi.
3. Dalībvalstis izveido attiecīgus mehānismus, lai finansētu to piesārņoto vietu sanāciju, attiecībā uz kurām, ņemot vērā principu, ka maksā piesārņotājs, ievērojot Kopienas vai valstu tiesību aktus, nav iespējams noteikt vai saukt pie atbildības personu vai likt tai segt sanācijas izmaksas.

14. pants Sanācijas valsts stratēģija

1. Dalībvalstis, pamatojoties uz piesārņoto vietu pārskatu, septiņu gadu laikā no [transponēšanas datums] sagatavo sanācijas valsts stratēģiju, ietverot tajā vismaz sanācijas mērķus, prioritārā kārtībā norādot piesārņotās vietas un vispirms norādot tās, kuras rada ievērojamu apdraudējumu cilvēka veselībai, [stratēģijas] īstenošanas grafiku un līdzekļus, ko piešķirušas iestādes, kas dalībvalstīs saskaņā ar to valsts procedūrām ir atbildīgas par lēmumiem, kas saistīti ar budžetu.

Ja norobežo piesārņojumu vai izmanto dabisku atjaunošanos, pastāvīgi jākontrolē cilvēka veselības vai vides apdraudējuma attīstība.

2. Sanācijas valsts stratēģiju piemēro un publicē ne vēlāk kā astoņus gadus pēc [transponēšanas datums]. To pārskata vismaz reizi piecos gados.

IV nodaļa

Izpratnes padziļināšana, ziņošana un informācijas apmaiņa

15. pants

Izpratnes padziļināšana un sabiedrības līdzdalības nodrošināšana

1. Dalībvalstis veic attiecīgus pasākumus, lai padziļinātu izpratni par augsnes nozīmi cilvēku un ekosistēmu saglabāšanai un lai sekmētu zināšanu un pieredzes nodošanu, kas nodrošinātu augsnes ilgtspējīgu izmantojumu.
2. Direktīvas 2003/35/EK 2. panta 1., 2., 3. un 5. punktu piemēro, lai sagatavotu, grozītu un pārskatītu pasākumu programmas attiecībā uz riska zonām, kā minēts 8. pantā un sanācijas valsts stratēģijās, kas raksturotas 14. pantā.

16. pants

Informācijas sniegšana

1. Dalībvalstis astoņu gadu laikā no [transponēšanas datums] un turpmāk ik pēc pieciem gadiem sniedz Komisijai šādu informāciju:
 - a) saskaņā ar 5. pantu veikto iniciatīvu kopsavilkumu;
 - b) atbilstīgi 6. panta 1. punktam noteiktās riska zonas;
 - c) saskaņā ar 7. pantu izmantotās riska noteikšanas metodes;
 - d) pasākumu programmas, kas pieņemtas saskaņā ar 8. pantu, kā arī efektivitātes novērtējumu tiem pasākumiem, kas veikti, lai mazinātu augsnes degradācijas procesu risku un to atkārtošanos;
 - e) piesārņoto vietu noteikšanas rezultātu saskaņā ar 11. panta 2. un 3. punktu un pārskatu par piesārņotajām vietām, kas noteiktas saskaņā ar 10. panta 2. punktu;
 - f) sanācijas valsts stratēģiju, kas pieņemta saskaņā ar 14. pantu;
 - g) to iniciatīvu kopsavilkumu, kas veiktas saskaņā ar 15. pantu attiecībā uz izpratnes padziļināšanu.
2. Informāciju, kas minēta 1. punkta b) apakšpunktā, papildina ar metadatiem, un tā ir pieejama dokumentētu digitālu ģeogrāfisko datu veidā, kurus var nolasīt ar ģeogrāfiskās informācijas sistēmas (GIS) palīdzību.

17. pants

Informācijas apmaiņa

Gada laikā no [stāšanās spēkā] Komisija izveido forumu informācijas apmaiņai starp dalībvalstīm un ieinteresētajām pusēm riska zonu noteikšanai saskaņā ar 6. pantu un pašreiz izmantoto vai nākotnē izmantojamo piesārņoto vietu riska novērtēšanas metodēm.

V nodaļa

Nobeiguma noteikumi

18. pants

Īstenošana un pielāgošana tehnikas attīstībai

1. Saskaņā ar regulatīvo procedūru un uzraudzību, ko veic atbilstīgi 19. panta 3. punktam, Komisija var pielāgot I pielikumu tehnikas un zinātnes attīstībai.
2. Ja, pamatojoties uz 17. pantā minēto informācijas apmaiņu, konstatē vajadzību saskaņot augsnes piesārņojuma riska novērtējuma metodes, Komisija pieņem kopējus kritērijus augsnes piesārņojuma riska noteikšanai saskaņā ar regulatīvo procedūru un uzraudzību, ko veic atbilstīgi 19. panta 3. punktā.
3. Četru gadu laikā no [stāšanās spēkā datums] Komisija saskaņā ar 19. panta 2. punktā minēto regulatīvo procedūru pieņem vajadzīgos noteikumus par datu un metadatu kvalitāti, agrāk norādīto datu izmantojumu, metodēm, piekļuvi un datu apmaiņas formātiem, lai īstenotu 16. panta noteikumus.

19. pants

Komiteja

1. Komisijai palīdz komiteja, šē turpmāk — „komiteja”.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 5. un 7. pantu, ņemot vērā minētā lēmuma 8. panta noteikumus.

Lēmuma 1999/468/EK 5. panta 6. punktā paredzētais termiņš ir trīs mēneši.

3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 5.a panta 1. līdz 4. punktu un 7. pantu.
4. Komiteja pieņem savu reglamentu.

20. pants

Komisijas ziņojums

1. Pirmo novērtējuma ziņojumu par šīs direktīvas īstenošanu Komisija publicē divu gadu laikā pēc pasākumu programmu un sanācības valsts stratēģiju saņemšanas.

Turpmākie Komisijas ziņojumi jāpublicē reizi piecos gados.

Komisija iesniedz ziņojumus Eiropas Parlamentam un Padomei.

2. Ziņojumos, kas minēti 1. punktā, ietver pārskatu par šīs regulas ieviešanas gaitā sasniegto, pamatojoties uz novērtējumiem, kurus Komisija veikusi saskaņā ar 16. pantu.

*21. pants
Pārskatīšana*

Komisija pārskata šo direktīvu ne vēlāk kā [15 gadus pēc spēkā stāšanās dienas] un, ja nepieciešams, ierosina jebkurus vajadzīgos grozījumus.

*22. pants
Sankcijas*

Dalībvalstis paredz sankcijas, kas piemērojamas par to valsts noteikumu pārkāpumiem, kuri pieņemti saskaņā ar šo direktīvu, un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu šo sankciju izpildi. Paredzētajām sankcijām jābūt efektīvām, samērīgām un preventīvām. Dalībvalstis ne vēlāk kā 24. pantā noteiktajā datumā paziņo par šiem noteikumiem Komisijai un nekavējoties paziņo tai par visiem to turpmākiem grozījumiem.

*23. pants
Direktīvas 2004/35/EK grozījumi*

Direktīvas 2004/35/EEK 6. panta 3. punktu aizstāj ar šādu:

„3. Kompetentā iestāde pieprasa, lai zemes izmantotājs veic pasākumus stāvokļa labošanai. Saskaņā ar Direktīvas xx/xx/xx 13. panta 1. punktu, ja zemes izmantotājs nepilda šā panta 1. punktā vai 2. punkta b), c) vai d) apakšpunktā noteiktās saistības vai ja zemes izmantotāju nevar identificēt, vai arī, ja tam nevar likt segt izmaksas saskaņā ar šo direktīvu, šādus pasākumus var veikt pati kompetentā iestāde.”

*24. pants
Transponēšana*

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības ne vēlāk kā [24 mēnešus pēc spēkā stāšanās dienas]. Dalībvalstis tūlīt paziņo Komisijai minēto aktu noteikumus un minēto aktu un šīs direktīvas atbilstības tabulu.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu, vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.

2. Dalībvalstis nosūta Komisijai galveno valsts tiesību aktu tekstu, ko tās pieņem jomās, uz kurām attiecas šī direktīva.

*25. pants
Stāšanās spēkā*

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

26. pants
Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs

I PIELIKUMS

1. IEDAĻA KOPĒJIE ELEMENTI EROZIJAS APDRAUDĒTO ZONU NOTEIKŠANAI
Augsnes tipoloģiskā vienība (<i>STU</i>) (augsnis tips)
Augsnes struktūra (<i>STU</i> līmenis)
Augsnes blīvums, hidrauliskās īpašības (<i>STU</i> līmenis)
Topogrāfija, ietverot nokalnes slīpumu un garumu
Zemes segums
Zemes izmantojums (ietverot zemes pārvaldību, zemkopības sistēmas un mežsaimniecību)
Klimats (ietverot nokrišņu sadalījumu un vēja raksturīgās iezīmes)
Hidroloģiskie nosacījumi
Agroekoloģiskā zona

2. IEDAĻA
KOPĒJIE ELEMENTI ORGANISKO VIELU SATURA SAMAZINĀŠANĀS APDRAUDĒTO ZONU NOTEIKŠANAI
Augsnes tipoloģiskā vienība (<i>STU</i>) (augsnes tips)
Augsnes struktūra/māla saturs
Organiskā oglekļa daudzums augsnē (organiskā oglekļa kopējā koncentrācijas pakāpe augsnē un humusa koncentrācija augsnē)
Organiskā oglekļa daudzums augsnē (krājums)
Klimats (ietverot nokrišņu sadalījumu un vēja raksturīgās iezīmes)
Topogrāfija
Zemes segums
Zemes izmantojums (ietverot zemes pārvaldību, zemkopības sistēmas un mežsaimniecību)

3. IEDAĻA

KOPĒJIE ELEMENTI TO ZONU NOTEIKŠANAI, KURAS APDRAUD SABLĪVĒŠANĀS

Augsnes tipoloģiskā vienība (*STU*) (augšnes tips)

Augsnes virskārtas un apakškārtas struktūra (*STU* līmenis)

Augsnes virskārtas un augšnes apakškārtas daļiņu blīvums (*STU* līmenis)

Augsnes organiskās vielas (*STU* līmenis)

Klimats

Zemes segums

Zemes izmantojums (ietverot zemes pārvaldību, zemkopības sistēmas un mežsaimniecību)

Topogrāfija

4. IEDAĻA KOPĒJIE ELEMENTI TO ZONU NOTEIKŠANAI, KURAS APDRAUD SĀĻU UZKRĀŠANĀS AUGSNĒ
Augsnes tipoloģiskā vienība (<i>STU</i>) (augsnes tips)
Augsnes struktūra (<i>STU</i> līmenis)
Augsnes hidrauliskās īpašības
Apūdeņotās platības, apūdeņošanā izmantotā ūdens ķīmiskās īpašības un apūdeņošanas tehnikas
Informācija par gruntsūdeņiem
Klimats

5. IEDAĻA KOPĒJIE ELEMENTI TO ZONU NOTEIKŠANAI, KURAS APDRAUD ZEMES NOGRUVUMI
Augsnes tipoloģiskā vienība (<i>STU</i>) (augšnes tips)
Zemes nogrūvumu biežums/telpiskā dimensija
Pamatiezis
Topogrāfija
Zemes segums
Zemes izmantojums (ietverot zemes pārvaldību, zemkopības sistēmas un mežsaimniecību)
Klimats
Seismiskais risks

II PIELIKUMS

Potenciālo augsni piesārņojošo darbību uzskaitījums

1. Uzņēmumi, kuros izmanto bīstamās vielas vai kuros tās izmantotas daudzumos, kas līdzvērtīgi daudzumiem vai pārsniedz daudzumus, kas norādīti Padomes (*Seveso*) Direktīvas 96/82/EK¹⁶ I pielikuma 1. un 2. daļā, 2. ailē.
2. Pasākumi, kas minēti Padomes Direktīvas 96/61/EK I pielikumā.
3. Lidostas.
4. Ostas.
5. Agrākie militārie objekti.
6. Degvielas uzpildes stacijas.
7. Ķīmiskās tīrītavas.
8. Kalnrūpniecības iekārtas, kas nav iekļautas Padomes Direktīvā 96/82/EK, to skaitā ieguves rūpniecības atkritumu novietnes, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2006/21/EK¹⁷.
9. Atkritumu izgāztuves, kā definēts Padomes Direktīvā 1999/31/EK¹⁸.
10. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas.
11. Cauruļvadi bīstamo vielu transportēšanai.

¹⁶ OV L 10, 14.1.1997., 13. lpp.

¹⁷ OV L 102, 11.4.2006., 15. lpp.

¹⁸ OV L 182, 16.7.1999., 1. lpp.